

Metaldetektor

– på jagt efter fortiden

Hvis du lige har købt din første metaldetektor, bør denne bog være en naturlig del af pakken. Det samme gælder, hvis du er museumsansat arkæolog og får til opgave at samarbejde med de lokale detektorfolk og modtage fund fra dem. Bogen er nærmest i A5-format, på 150 sider, letlæst og med masser af illustrationer. Den er opdelt i 17 korte kapitler, der på en fin og illustrativ måde, veksler mellem erfarne detektorfolks egen historier og så mere instruktive kapitler.

Boganmeldelse

Kim F. Rasmussen og Lone Beck 2013
Metaldetektor – på jagt efter fortiden.
Turbine Forlaget

Detektorhistorier

Bogens udgangspunkt er en række erfarne detektorfolks egne historier, hvor der fortælles om de mange fine fund, der kan gøres i marken; således både om Kim Rasmussens valkyrie fra Nordjylland; Klaus Thorsens skifte fra bager til museumsansat og hans imponerende fund fra Sorte Muld, bl.a. det berømte "udstødningsrør" fra en knallert, der viste sig at være en sølv tallerken fyldt med guldsmykker; Allan Fauriskov fortæller om sit drømmefund af to bronzecelte på Sydøen; Steen Agersø om fundet af én af de vigtigste markedspladser fra vikingetiden, nemlig Havsmarken på Ærø; Claus Thinggård beretter om nørderiet, det sociale samvær, der vægtes højt og ikke mindst hans fund af guldløven fra Aggersborg. Endelig fortælles

historien om Tommy Olesens og andre detektorføreres gode samarbejde med Roskilde Museum, et samarbejde – der lidt tilfældigt måske – ledte til fundet af Manningskatten, der rummede omkring 5 kilo sølv og guld.

Alene denne opremsning af uvurderlige skattefund samt fundene fra utallige bopladser med mere viser, i hvor høj grad metaldetektoren er med til at skrive historie – især den yngre jernalders historie.

De mange fund, der vises i bogen, er da heller ikke blandt de ringeste man finder med detektor, så hvis man som nybegynder tror, at det er de fund, der gøres efter kort tid, kan man måske godt blive skuffet. Men som appetitvækker virker det godt, og kapitlet "Skattejæger eller skraldemand" sætter tingene fint på plads. I øvrigt gælder det også, at hvis man først rammer en god plads fra yngre jernalder til ældre middelalder, er der såmænd ikke mange af de afbildede oldsager, der ikke er inden for en realistisk rækkevidde.

Instruktive kapitler

Mange af de lidt mere instruktive kapitler er så korte, at de bedst fungerer som vejviser for den nye, uprøvede detektorfører med gode råd, så som "prøv også at kigge den her vej" eller "husk lige at overveje...". Kapitlerne behandler ofte komplekse forhold på en meget enkel og oversigtsagtig måde, der reelt set ikke giver et dækkende indblik i det enkelte emne. Det gælder f.eks. i kapitlet, hvor metaltypene og vikingetidens vægtsystemer omtales eller kapitlet om kortoplysninger, der på ganske kort plads indfører læseren i både Fund & Fortidsminder, jordbunds-

Tema: metaldetektoren og arkæologien

forhold, stednavne, miljøgis, fosfattal, Original 1 kort og lokalhistoriske arkiver... i sig selv stof til flere bøger.

Et vigtigt emne er kapitlet om reglerne; de skrevne og de uskrevne. Her har der desværre sneget sig en fejl – eller uklarhed – ind. De fredede fortidsminder, hvor man ikke må anvende metaldetektor, omtales, bortset fra i overskriften som ”registrerede fortidsminder”, og dermed forveksles de let med alle de andre kendte, registrerede men ikke nødvendigvis fredede fortidsminder. Læseren lades på den måde tilbage med den fornemmelse, at man ikke må anvende detektor på nogle af registrerede fortidsminder, altså på alle sb-numrene – og det er jo ikke korrekt.

For at veje op på de korte instruktive kapitler kunne et forslag til næste reviderede oplag af bogen være en tilføjelse af relevante ”Læs mere” bokse med henvisninger til artikler, bøger og hjemmesider, der behandler emnerne mere udførligt.

Detektorføreren

Den ene forfatter, Kim F. Rasmussen, er detektormand. Det bliver klart allerede i indledningen. Men hvem er mon bogens anden forfatter, Lone Beck? Én af de ret få detektorkvinder, arkæolog, journalist eller? For 20 år siden kom næsten alle nye detektorfolk fra amatørarkæologernes egne rækker. De havde som regel været medlemmer af en lokal arkæologiforening i mange år og havde måske deltaget i museers udgravninger m.m. De havde ofte et solidt kendskab til både museumsverdenen og forhistorien.

I dag kommer der langt flere nye direkte ”ind fra gaden”. De er blevet interesseret via den hyppige omtale af skatte- og enkeltfund i aviser og tv og har fået lyst til selv at prøve lykken. Nogle gange med en solid, men uudforsket, interesse for arkæologi og kulturhistorie; andre gange med drømmen om et gøre et stort skattefund. Detektorfolkene udgør naturligvis et bredt udsnit af den danske befolkning, fra ufaglærte til universitetsuddannede, fra førtidspensionister til travle erhvervsfolk.

Skal man endelig sætte et par fællesnævner på dem, er den første, at der langt oftest er tale om mænd. Langt oftere, end hvis man ser på medlemmerne generelt i arkæologiforeningerne, hvor det er min fornemmelse, at der er en mere ligelig fordeling af

kønnene. Jeg forestiller mig, at det er den drengede teknikfascination, der her gør sig gældende. En anden fællesnævner, som jeg er stødt på mange gange, er den typiske detektormands øvrige fritidsinteresser. Rigtig mange er – eller har været – enten fiskere og/eller jægere. Måske det er jagtinstinktet, der er baggrunden for detektorinteressen: drømmen om den store laks, bukken med den flotteste opsats eller – i dette tilfælde – et smykke af guld fra jernalderen.

De mange nye detektorfolk, der strømmer til, stiller krav til alle os andre: detektorførere med mange år på bagen, de lokale arkæologi- eller detektorforeninger samt ikke mindst de professionelle arkæologer på lokalmuseerne: Vi skal tage godt imod dem, og vi skal på en positiv måde lede dem i den rigtige retning.

Vores opgave er at sørge for, at afsøgningerne foregår på en god måde, at der opsamles og dokumenteres korrekt, og at fundbehandlingen sker på en ordentlig og forsvarlig måde. En anden vigtig opgave er at få vakt interessen, ikke bare for genstanden, men også for hvad den fortæller, og hvordan de enkelte fundstykker kan samles til en større historie, hvad end det er indenfor den enkelte fundplads, på landsplan eller f.eks. kronologisk. Oftest er det slet ikke så svært, og har vi først fået sået de rigtige frø, høster vi i rigt mål senere hen til fælles glæde.

Konklusion

Bogen *Metaldetektor – på jagt efter fortiden* er en udmærket indgangsvinkel kan bestemt anbefales til både detektorarkæologer og museumsarkæologer. Den er skrevet af en erfaren detektormand og målgruppen er nybegynderen; ham eller hende, der lige har anskaffet sig en metaldetektor. Der findes ikke andre danske bøger, der på en enkelt og overskuelig måde giver en god introduktion til hobbyen. Men bogen kan ikke stå alene. Derfor skal museumsarkæologen også læse den, så den dermed kan danne fælles baggrund for det samarbejde og den (ud-)dannelse, som nybegynderen skal igennem for at blive en detektorfører, der ikke bare er teknisk dygtig med sin metaldetektor, men også bliver en god samarbejdspartner for det lokale museum.